

Krúdy Álomábécéje a Tolnai Világlapjában

Geđenyi Mihály Krúdy-bibliográfiájában az 1923-as év adatainak végén találunk egy furcsa címet: Álomábécé — „A szegények mosolya”, s hozzá egy megjegyzést: „Nem láttam.” Legjobb tudomásunk szerint ennek az az oka, hogy a keresett kiadvány, pontosabban szólva: a két 32-32 oldalas füzetecske nem található közgyűjteményeinkben; szövegeik hiányoznak az író életműsorozataiból is.

A Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai munkálatai során felbukkant új adat valamelyest közelebb visz e „titokzatosan” eltűnt műhöz. Egy része ugyanis „előkerült” a Tolnai Világlapja 1923. évfolyamából.

A mai olvasók többsége már nem emlékezhet e közel fél évszázadon át megjelenő képes hetilapra, amely egyszerre volt friss és olvasmányos, szórakoztató és informatív. Alapítója, Tolnai Simon, két keze munkájával és zseniális üzleti szervezőkészséggel teremtette meg a több mint százezer példányszámat megért vállalkozást. Indítása (1901) előtt két éven át járta az országot, hogy megteremtse előfizetői és terjesztői hálózatát. Egy hónapos ágyból és éjjeliszekrényből álló „irodában” kezdett, s később is megőrizte puritán, racionális munkastílusát. Hírben-képben mindig a legfrissebbet, irodalomban a legsikeresebbet hozta. Rendszerint nem kéziratokat, hanem már másutt megjelent versek, elbeszélések kivágatait vette meg, hogy megfelelő alkalommal újraközölje őket. Az irodalom mellett rendszeresen foglalkozott történelmi és művészeti kérdésekkel, s a béke éveiben gyakran közölte — részben címlapján, részben a belső illusztrációk között — a magyar és az európai festészet remekműveit.

Tolnai kitűnő üzleti érzékére vall a remittendák kezelése. Egy hét múltán a lap megmaradt példányait feleáron árulta (sokan vásárolták). Ami még ezután is fennmaradt, azt mozgó, vesszőputtonyos megbízottjai hordták háztól házig a fővárosban, hogy csekély kölcsönzési díj ellenében a családok rendelkezésére bocsássák (s erre is volt igény!).

A húszas és harmincas években Tolnai figyelme erőteljesen az irodalom felé fordult. Korábbi mellékletei helyét a Tolnai Regénytár, majd a Tolnai Regény-sorozat foglalja el: Petőfit, Karinthyt, Molnár Ferencet, Tolsztojt, Balzacot, Jack Londont téve le olvasói asztalára.

Krúdy Álomábécéje is Tolnainak ezekhez a törekvéseihez kapcsolódik. Az író 1919 telén, a vesztes forradalmakat követő „restauráció” stétójében fordul az álomok felé, s Álmoskönyvének (1920) megjelenése után is szívesen játszik az álomfejtéssel. A szegények mosolya címmel 1922 augusztusában szellemes álomfejtéseket közöl Az Újság című liberális napilap hasábjain. Mottóként az író saját szavai kívánkoznak eléjük: napjainkban „többet álmodnak az emberek Magyarországon, mint valaha, mert az álom a szegények egyetlen vigasztalója.” — Krúdy, feltehetően Tolnai biztatására, összegyűjtötte és kiegészítette Az Újságban megjelent írásait, s azokat a hetilap mellékleteként tették közzé. Előzőleg azonban a szerkesztő több ízben is „ízeltőt” nyújtott belőlük.

Ezek az ízeltők azok, amelyek jelenleg a rendelkezésünkre állnak. Ha nem is teljesek, érdemes őket megismernünk.

Lakatos Éva

a bal kéz örömeit, sem a lábaknak nagyszerűségét.

A vakok álmai olyan nagy birodalmat jelentenek, hogy megírásokra kevés volna a világ pa-pirosa.

A vak ember soha sem vak ál-mában, hanem többet lát, mint akárki a jószeműek közül. Így például a való alakjában ismeri meg azokat az embereket, akiket csak hangukról vagy tapintásról ismer. A nappal hallott hangok mind megelevenednek és emberi vagy tárgyi alakot öltenek. Így történik, hogy a vakok sokszor álmodnak óriásokkal és törpékkel, szakállas, bajszos nőkkel és meztelen arcú férfiakkal, amint hangjukról látják őket.

(Volt már olyan tudós ember is, aki azt állította, hogy a vakoknak van igazuk, ők látják valódi alakjukban az embereket, mert a külszín gyakran csal, de a hangban és tapintásban rejtőzködő apró finomságok, a kifejtett ösztönös vakok előtt megmutatja a valódi embert. De most a vakok álmai-ról beszélünk.)

Távolbalátás az álomban

Ez is nagyon fontos része az álomfejtésnek, mert néha valóban előfordul, hogy valaki álomban meglát tőle messzire történő dolgokat és eseményeket. Nem egy álom mutatta meg már, hogy mi-féle esemény játszódott le nagy messziségben az álmodótól. Vannak túlfinomult idegzetű emberek, akik álmu-kban meglátják a legtávolabb eső dolgokat is, amint a finom földrengésre megmutatja az ezer mérföldnyire esett földmozdulást is. A távolba látással az Álomábécé legközelebbi füzetében bőven foglalkozunk.